

Dosarul nr.3ra-235/2020

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (S. Pleșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Sîrbu, V. Mihaila, A. Minciuna)

DECIZIE

19 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Ion Guzun
Victor Burduh

examinând recursul declarat de notarul public Maria Bagrin,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Elena Dragoman și Mihail Lungu împotriva notarului public Maria Bagrin,
intervenienți accesorii Olga Lungu, Primăria or. Căinari cu privire la anularea
ordonanțelor de refuz și obligarea de a elibera certificat de moștenitor testamentar,
împotriva deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 03 august 2015 Elena Dragoman și Mihail Lungu au depus cerere de chemare în judecată împotriva notarului public Maria Bagrin cu privire la anularea ordonanțelor de refuz și obligarea de a elibera certificat de moștenitor testamentar.

În motivarea acțiunii au indicat că prin ordonanțele de refuz nr. 146 și 147 din 30 iunie 2015 emise de către notarul public Bagrin Maria au fost refuzate cererile adresate de către Elena Dragoman și Mihail Lungu privind eliberarea certificatelor de moștenitor testamentar asupra bunurilor succesoriale înregistrate cu drept de proprietate pe numele Ecaterinei Budiștean.

Au menționat că ordonanțele de refuz în cauză sunt ilegale și neîntemeiate și urmează a fi anulate de către instanța de judecată cu obligarea notarului să elibereze certificate de moștenitor Elenei Dragoman și Mihail Lungu în vederea respectării dorinței testatorului Ecaterina Budiștean.

Au invocat că la 17 august 2006 de către secretarul Primăriei or. Căinari, Nicolae Budiștean, la cererea Ecaterinei Budiștean, a fost întocmit și autentificat testamentul prin care Ecaterina Budiștean a făcut următoarele dispoziții: cota parte în mărime de 4/8 din casa de locuit individuală și terenul aferent casei, situate în XXX a fost testată lui Lungu Mihail XXX, născut la XXX; cotele de teren conform

titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXX, nr. XXX, nr. XXX au fost testate Elenei XXX Lungu, născută la XXX.

Decesul testatorului Ecaterina Budiștean a survenit la XXX, iar la 13 ianuarie 2015 reclamantii au depus la notarul public Maria Bagrin cereri de deschidere a procedurii succesore și declarații de acceptare a succesiunii testate de către Ecaterina Budiștean prin testamentul din 17 august 2006, autentificat de secretarul Primăriei or. Căinari și înregistrat sub nr. 12.

La 14 mai 2015 reclamantii au depus cerere prin care solicită eliberarea certificatelor de moștenitor testamentar conform cererilor de deschidere a procedurii succesore și declarațiilor de acceptare a succesiunii.

La 22 mai 2015 notarul public Maria Bagrin a emis două informații înregistrate sub nr. 111 și 113, prin care a comunicat faptul că potrivit copiei testamentului prezentat de către Primăria or. Căinari cota parte în mărime de 4/18 din casa de locuit individuală și terenul aferent casei, situate în XXX a fost testat Olgăi Lungu; cotele de teren conform titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXX și XXX au fost testate Elenei Lungu, născută la XXX, iar cota de teren nr. XXX nu a fost menționată în copia testamentului prezentat de către Primăria or. Căinari.

La 22 iunie 2015 reclamantii au depus la notarul public Maria Bagrin cerere prealabilă prin care au solicitat acestuia să se expună asupra eliberării certificatelor de moștenitor conform testamentului în original prezentat de către Elena Dragoman și Mihail Lungu la 13 ianuarie 2015. Prin ordonanțele sus-menționate cererile depuse de Dragoman Elena și Lungu Mihail au fost refuzate.

Au susținut reclamantii că la emiterea ordonanțelor, notarul public Maria Bagrin nu a ținut cont de situația de fapt și de drept, precum și de probele prezentate, prin care se confirmă că anume testamentul original prezentat de către dâșii conține ultima voință a defunctei, Ecaterina Budiștean în privința bunurilor sale.

De asemenea, invocă reclamantii că din analiza copiei testamentului prezentat de către Primăria or. Căinari se observă că aceasta este de fapt o schiță, ceea ce se confirmă prin nenumăratele greșeli referitor atât la bunurile testate, cât și la numele moștenitorilor indicați în testament. Acest fapt se confirmă și prin explicațiile secretarului Primăriei or. Căinari, Budiștean Nicolae, care a întocmit testamentul în cauză, care a declarat că anume testamentul în original prezentat de către reclamantii conține ultima voință a defunctei, Budiștean Ecaterina or, acesta a fost întocmit aproximativ la ora 15.00, iar copia prezentată de către Primăria or. Căinari a fost întocmită dimineața.

Au mai indicat că voința defunctei, Ecaterina Budiștean este confirmată și prin raportul de constatare tehnico-științifică în care s-a constatat că testamentul a fost semnat de către Ecaterina Budiștean.

Au solicitat anularea ordonanței de refuz nr. 146 din 30 iunie 2015 emisă de notarul public Maria Bagrin; anularea ordonanței de refuz nr. 147 din 30 iunie 2015 emisă de notarul public Maria Bagrin; obligarea notarului public să elibereze certificatul de moștenitor Elenei Dragoman, conform testamentului prezentat; obligarea notarului public Maria Bagrin să elibereze certificat de moștenitor lui Mihail Lungu, conform testamentului prezentat, cât și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 16 martie 2016 a Judecătoria Căușeni, cererea de chemare

în judecată depusă de către Dragoman (Lungu) Elena și Lungu Mihail, s-a admis parțial.

S-a obligat notarul public Bagrin Maria să elibereze certificatul de moștenitor testamentar pe numele lui Dragoman (Lungu) Elena și Lungu Mihail, după decesul Ecaterinei Budiștean, la XXX, conform cotelor succesoriale stabilite în testamentul nr. 12 din 17 august 2006, prezentat de reclamantă, cu indicarea mențiunii exprese în act asupra posibilelor consecințe juridice, legate de lipsa testamentului cu conținut identic la Primăria or. Căinari, r. Căușeni.

Cerințele cu privire la anularea ordonanțelor de refuz în îndeplinirea actului notarial nr. 146 și 147 din 30 iunie 2015 și compensarea cheltuielilor de judecare a pricinii, s-au respins.

Prin decizia din 23 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Dragoman (Lungu) Elena și Lungu Mihail, prin intermediul avocatului Niculcea Ludmila, și menținută hotărârea Judecătorei Căușeni din 16 martie 2016.

Prin decizia din 31 ianuarie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de către de Dragoman (Lungu) Elena și Lungu Mihail, prin intermediul avocatului Niculcea Ludmila.

S-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Dragoman (Lungu) Elena și Lungu Mihail împotriva notarului public Bagrin Maria, intervenient accesoriu Budiștean Vera, privind obligarea eliberării certificatului de moștenitor testamentar și anularea ordonanțelor de refuz în îndeplinirea actului notarial, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, și s-a remis pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 07 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Dragoman (Lungu) Elena și Lungu Mihail, prin intermediul avocatului Niculcea Ludmila, cu casarea hotărârii din 16 martie 2016 a Judecătorei Căușeni, și s-a trimis cauza la o nouă rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin hotărârea din 25 februarie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, s-a admis acțiunea înaintată de Dragoman Elena și Lungu Mihail împotriva notarului public Bagrin Maria, intervenienți accesorii Lungu Olga, Primăria or. Căinari cu privire la anularea ordonanțelor de refuz și obligarea de a elibera certificat de moștenitor testamentar.

S-au anulat ordonanțele de refuz nr. 146 și nr. 147 din 30 iunie 2015, emise de notarul public Maria Bagrin.

S-a obligat notarul public Maria Bagrin să elibereze certificate de moștenitor lui Mihail Lungu și Elena Dragoman, conform testamentului nr.12 din 17 august 2006, potrivit căruia Ecaterina Budiștean a testat averea ce-i aparține cu drept de proprietate lui Lungu Mihail XXX, născut XXX și Lungu Elena XXX, născută la XXX conform cotelor-părți indicate în testament.

S-a dispus încasarea de la notarul public Maria Bagrin în folosul Elenei Dragoman și Lungu Mihail cheltuieli de asistență juridică în sumă de 4000 lei. În rest cerința privind încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică a fost respinsă.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță analizând ordonanțele de refuz prin prisma prevederilor art. 41 alin. (4) și (5) al Legii nr.1453 din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat, a constatat că au fost emise neîntemeiat, argumentând că nici în

ordonanța de refuz, nici în alte documente prezentate nu s-a stabilit că reclamanții nu au acceptat eliberarea certificatelor de moștenitor cu mențiunea asupra posibilelor consecințe juridice, iar pretinsul motiv de imposibilitatea identificării moștenitorilor testamentari nu corespunde situației de fapt, or, în ambele testamente, și cel prezentat de reclamanți și cel prezentat de Primăria or. Căinări se indică numele, prenumele și patronimicul moștenitorilor, precum și data de naștere.

De asemenea, referitor la temeinicia capătului de cerere cu privire la eliberarea certificatelor de moștenitor testamentar, instanța de judecată a reținut că în prezent sunt două testamente lăsate de defuncta Ecaterina Budiștean, înregistrate de fostul secretar al consiliului local Căinări, Nicolae Budiștean sub același număr și din aceeași dată. Totodată în ședința de judecată s-a constatat cert că, testamentul în care figurează în calitate de moștenitori Olga Lungu și Elena Lungu este unul greșit, în care nu s-a indicat numele moștenitorilor și anume în loc de Mihail Lungu și Lungu (Dragoman) Elena s-a indicat Lungu Olga, mama reclamanților Mihail Lungu, Elena Dragoman și Lunzu Elena, în loc de Lungu Elena, fapt despre care imediat în ziua întocmirii testamentului a fost sesizat secretarul consiliului local, Nicolae Budiștean, care a rectificat erorile comise și a înmănat testamentul corectat testatoarei, Ecaterina Budiștean, iar al doilea a rămas la secretarul consiliului, care însă a transmis spre păstrare varianta testamentului cu date eronate, copia de pe care ulterior și a fost transmisă notarului public Maria Bagrin.

Nefiind de accord cu hotărârea instanței de fond, notarul public Maria Bagrin în termenul stabilit de lege, a contestat cu apel hotărârea din 25 februarie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central.

Prin decizia din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de notarul public Maria Bagrin și s-a menținut hotărârea din 25 februarie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central (f.d. 44-47, vol. III).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prevederile art. 41 alin. (4) și (5) din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08.11.2002 (în formula în vigoare la data adresării reclamanților), și a conchis că, instanța de fond a ajuns la o concluzie întemeiată cu referire la faptul că, ordonanțele de refuz au fost emise neîntemeiat, deoarece nici în ordonanța de refuz, nici în alte documente prezentate instanței de judecată nu s-a stabilit că, reclamanții Lungu Mihail și Dragoman Elena nu au acceptat eliberarea certificatelor de moștenitor cu mențiunea asupra posibilelor consecințe juridice.

Colegiul judiciar a specificat că, alegațiile notarului public cu referire la imposibilitatea identificării moștenitorilor testamentari, nu corespunde situației de fapt or, în ambele testamente, și cel prezentat de reclamanții și cel prezentat de Primăria or. Căinari este indicat numele, prenumele și patronimicul moștenitorilor, precum și data de naștere.

Instanța de apel a conchis că, având în vedere lipsa temeiului legal pentru emiterea ordonanței de refuz, prima instanță a ajuns la o concluzie justă privind anularea ordonanțelor de refuz în eliberarea actului notarial.

La 11 decembrie 2019 (data de pe plicul poștal) notarul public Maria Bagrin a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 25 februarie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, cu pronunțarea unei decizii

noi de respingere a acțiunii (f.d. 59-64, vol. III).

În motivarea recursului a indicat că, prima instanță a interpretat eronat prevederile art. 1454 Cod civil or, aceste prevederi nu sunt aplicabile cazului, dat fiind faptul că motivul refuzului eliberării certificatului de moștenitor testamentar a fost că dispozițiile testamentare în exemplarul testamentului prezentat de intimați sunt contrare dispozițiilor testamentare menționate în exemplarul testamentului ce se păstrează în arhiva Primăriei or. Căinari.

La fel, a invocat că nu există două testamente (anterior și exterior) precum pretind intimații, ci unul singur, exemplarele căruia au conținut diferit.

A subliniat că existența a două redacții la unul și același testament, nu-i permite notarului să verifice existența testamentului în conformitate cu prevederile art. 65 alin. (1) al Legii cu privire la notariat.

A mai menționat că instanțele ierarhic inferioare urmau a ține cont de limitele competenței notarului or, neavând instrumente juridice notarul a fost nevoit să refuze, iar instanțele de judecată nu au făcut trimitere la o normă de drept care ar permite obligarea notarului de a elibera certificatele de moștenitor testamentar.

În susținerea recursului a indicat prevederile art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 17 februarie 2019 avocatul Elena Gargaun, acționând în interesele Elenei Dragoman (Lungu) și Mihail Lungu a depus referință pe marginea recursului declarat de către notarul public Maria Bagrin, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil, deoarece argumentele din recurs nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

A menționat că alegațiile notarului precum că ar fi în imposibilitate să elibereze actul notarial este contrară acțiunilor ulterioare a acesteia, în condițiile în care notarul deja a executat hotărârea Judecătoria Căușeni, sediul Central din 25 februarie 2019 și a eliberat certificatele de moștenitor testamentar.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Coelgiul consideră că, la depunerea recursului împotriva deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, notarul public Maria Bagrin a respectat prevederile articolului 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ.

Prin încheierea din 20 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de notarul public Maria Bagrin împotriva deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost numit pentru examinare în complet din 5 judecători (vol. III, f.d. 93).

Verificând argumentele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de

Justiție a ajuns la concluzia de a-l admite, cu casarea integrală a deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 25 februarie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central și emiterea unei decizii noi, din următoarele motive.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. c) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Potrivit articolului 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Prin prisma articolului 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Prin legalitatea hotărârii se înțelege aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural de către instanța de judecată care a pronunțat hotărârea. Hotărârea este legală, dacă a fost adoptată în strictă conformitate cu normele de drept material care reglementează raportul material litigios.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Conform art.art. 1 alin. (2), 3 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793- XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 01 aprilie 2019), orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de: a) autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi; b) subdiviziunile autorităților publice; c) funcționarii din structurile specificate la lit.a) și b).

În conformitate cu art. 93 alin. (1) Cod administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția.

Din materialele cauzei rezultă că, la data de 17 august 2006, de către secretarul Primăriei or. Căinari, r. Căușeni, Budiștean Nicolae, la cererea lui Budiștean Ecaterina a fost întocmit și autentificat testamentul înregistrat cu nr. 12, prin care Budiștean Ecaterina a făcut următoarele dispoziții: cota parte în mărime de 4/18 din casa de locuit individuală și terenul aferent casei, situate în XXX a fost testată lui Lungu Mihail XXX, a.n. XXX; cotele de teren conform titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXX, XXX, XXX, au fost testate lui Lungu Elena XXX, a.n. XXX (f.d. 11, vol.I).

La 17 august 2006, de către secretarul Primăriei or. Căinari, r. Căușeni, Budiștean Nicolae, la cererea lui Budiștean Ecaterina a fost întocmit și autentificat testamentul nr. 12, prin care Budiștean Ecaterina a făcut următoarele dispoziții: cota parte în mărime de 4/18 din casa de locuit individuală și terenul aferent casei, situate în or. Căinari a fost testată lui Lungu Olga, a.n. XXX; cotele de teren conform titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXX, XXX, XXX, au fost testate lui Lungu Elena, a.n. XXX (f.d. 136, vol.II).

La XXX, Budiștean Ecaterina a decedat.

La 13 ianuarie 2015, Dragoman (Lungu) Elena și Lungu Mihail au depus la notarul public Bagrin Maria, cereri de deschidere a procedurii succesoriale și declarații de acceptare a succesiunii testate de către Budiștean Ecaterina prin testamentul din 17 august 2006. Analizând cererile depuse și actele anexate la cereri, notarul public Bagrin Maria la 13 ianuarie 2015 a deschis procedura succesorală după decesul lui Budiștean Ecaterina.

La 14 mai 2015, Dragoman (Lungu) Elena și Lungu Mihail au depus la notarul public Bagrin Maria o cerere, prin care au solicitat eliberarea certificatelor de moștenitor testamentar conform cererilor depuse la data de 13 ianuarie 2015 de deschidere a procedurii succesoriale și declarații de acceptare a succesiunii testate de către Budiștean Ecaterina prin testamentul din 17 august 2006.

Prin ordonanțele de refuz nr. 146 și 147 din 30 iunie 2015, emise de către notarul public Bagrin Maria, au fost refuzate cererile adresate de către Dragoman (Lungu) Elena și Lungu Mihail privind eliberarea certificatelor de moștenitor testamentar asupra bunurilor succesoriale înregistrate cu drept de proprietate pe numele lui Budiștean Ecaterina, notarul făcând trimitere la copia testamentului prezentată de către Primăria Căinari, argumentând că, testamentul nr. 12 din 17 august 2006 autentificat de către secretarul primăriei Nicolae Budiștean care se păstrează în arhiva primăriei și testamentul nr. 12 din 17 august 2006 autentificat de către secretarul primăriei Nicolae Budiștean prezentat de către Elena Dragoman și Mihail Lungu, diferă în totalitate, or, aceleași bunuri succesoriale au fost testate diferitor persoane, iar terenul agricol cu suprafața de 1,7623 ha, nr.cadastral XXX, la care pretinde Elena Dragoman, nu este menționat în exemplarul testamentului nr. 12 ce se păstrează în arhiva primăriei or. Căinari.

Art. 65 din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002 (în redacția în vigoare adresării reclamanților), prevede condițiile pentru eliberarea certificatului de moștenitor legal sau testamentar, alin. (1) statuând că, la eliberarea certificatului de moștenitor legal sau testamentar, notarul verifică faptul decesului celui care a lăsat moștenirea, timpul și locul deschiderii succesiunii, raporturile de rudenie, existența testamentului, compunerea masei succesoriale și costul ei. Documentele justificative vor fi prezentate de moștenitori.

Conform prevederilor pct. 10 și 11 a Regulamentului cu privire la modul de îndeplinirea actelor notariale și completare a registrelor notariale aprobat prin ordinul Ministerului Justiției nr. 95 din 28.02.2008, îndeplinirea actului notarial poate fi refuzată în baza temeiurilor prevăzute de lege. La cererea persoanei căreia i-a fost refuzată îndeplinirea actului notarial, motivele refuzului se expun în scris. Cererea scrisă a solicitantului actului notarial va cuprinde: informația cu privire la tipul actului solicitat și documentele prezentate pentru îndeplinirea actului notarial.

Documentele enumerate în cerere se anexează la aceasta.

Notarul va emite încheierea de refuz în termen maxim de 10 zile din ziua depunerii cererii și o va aduce la cunoștința solicitantului. Încheierea se va întocmi în 2 exemplare și va cuprinde: data adoptării, numele și prenumele notarului, datele solicitantului actului notarial, actul notarial solicitat, motivele de drept și de fapt care împiedică îndeplinirea actului notarial, căile și termenul de atac. Încheierea de refuz se înregistrează în Registrul de corespondență. Un exemplar al încheierii se eliberează solicitantului, iar celălalt rămîne spre păstrare în arhiva notarului. Actele anexate la cerere se restituie solicitantului. Notarul va reține copia actelor prezentate, care se anexează la încheierea de refuz. Pe copii se face mențiunea cu privire la prezentarea și restituirea originalului și se semnează de către notar și solicitant.

În conformitate cu prevederile art. 41 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002 (în redacția în vigoare adresării reclamanților), notarul refuză efectuarea actului notarial în cazul dacă acesta este contrar legii sau nu corespunde cerințelor legale.

Conform art. 29 alin. (2) din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002 (în redacția în vigoare adresării reclamanților), refuzul notarului de a îndeplini actul notarial poate fi contestat în contencios administrativ conform legislației în vigoare.

Fiind investită cu examinarea în fond a prezentei cauze, Judecătorei Căușeni, sediul Central, prin hotărârea din 25 februarie 2019, a admis acțiunea înaintată de Dragoman Elena și Lungu Mihail împotriva notarului public Bagrin Maria, intervenienți accesorii Lungu Olga, Primăria or. Căinari cu privire la anularea ordonanțelor de refuz și obligarea de a elibera certificat de moștenitor testamentar.

S-au anulat ordonanțele de refuz nr. 146 și nr. 147 din 30 iunie 2015, emise de notarul public Maria Bagrin.

S-a obligat notarul public Maria Bagrin să elibereze certificate de moștenitor lui Mihail Lungu și Elena Dragoman, conform testamentului nr.12 din 17 august 2006, potrivit căruia Ecaterina Budiștean a testat averea ce-i aparține cu drept de proprietate lui Lungu Mihail XXX, născut la XXX și Lungu Elena XXX, născută la XXX conform cotelor-părți indicate în testament.

S-a dispus încasarea de la notarul public Maria Bagrin în folosul Elenei Dragoman și Lungu Mihail cheltuieli de asistență juridică în sumă de 4000 lei.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 16 octombrie 2019 a respins apelul depus de notarul Maria Bagrin împotriva hotărârii din 25 februarie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și al hotărârii din 25 februarie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, instanța de recurs constată că instanțele ierarhic inferioare au judecat formal cauza, nu au elucidat toate circumstanțele importante speței, greșit au aplicat prevederile legale, iar drept consecință s-a emis o hotărâre neîntemeiată, nemotivată, bazată pe interpretarea și aplicarea eronată a legii pertinente.

Colegiul consideră că, judecând cauza instanțele ierarhic inferioare și-au argumentat eronat poziția în baza prevederilor art. 41 alin. (4) și (5) din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002 (în vigoare la data adresării reclamanților) or, notarul public Maria Bagrin emițând ordonanțele de refuz nr. 146

și nr. 147 ambele din 30 iunie 2015, a făcut referire la norma generală a art. 41 din Legea sus-indicată.

Mai mult, motivarea ordonanțelor de refuz denotă că notarul a refuzat efectuarea actului notarial din motiv că acesta este contrar legii sau nu corespunde cerințelor legale, în temeiul art. 41 alin. (1) lit. a) din Legea menționată.

Primordial Colegiul decelează că, instanțele inferioare în mod eronat au conchis că ordonanțele de refuz nr. 146 și nr. 147 ambele din 30 iunie 2015 emise de notarul Maria Bagrin, sunt ilegale.

La acest capitol, Colegiul judiciar, analizând materialele dosarului, reține că, notarul Maria Bagrin, pentru îndeplinirea actului notarial, eliberarea certificatelor de moștenitor la cererea Elenei Dragoman și a lui Mihail Lungu, a inițiat verificările prevăzute de lege la etapa respectivă, stabilind că, cele două exemplare de testament date cu 17 august 2006 și înregistrate cu același nr. 12 autentificate de secretarul Primăriei Budiștean Nicolae, un exemplar al testamentului prezentat de către Elena Dragoman și Mihail Lungu, și alt exemplar al testamentului care se păstrează în arhiva primăriei Căinari, au texte diferite și dispoziții contrare, anume divergente fiind numele persoanelor cărora testatoarea Ecaterina Budiștean le-a testat averea sa, cât și bunurile masei succesibile din textele acestor două exemplare de testamente.

Prin urmare, notarul Maria Bagrin a fost în imposibilitate de a elibera certificatele de moștenitor la cererea Elenei Dragoman și a lui Mihail Lungu or, incertitudinile create prin prezentarea a două exemplare de testamente din aceeași dată și cu același număr de înregistrare, certificate de același secretar al Primăriei Căinari, Budiștean Nicolae, dar diferite total ca conținut, a trezit îndoieli și ca rezultat imposibilitatea stabilirii moștenitorilor testamentari.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind raționale argumentele recurenței referitor la faptul că legislația în vigoare prevede expres dreptul notarului să refuza îndeplinirea actului notarial, anume eliberarea certificatelor de moștenitor, în cazul în care acestea contravin legii, nu corespund cerințelor legale, sau bunelor moravuri.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, apreciază ca fiind legale ordonanțele nr. 146 și nr. 147 emise de notarul Maria Bagrin la 30 iunie 2015, or, la caz, eliberarea certificatelor de moștenitor în condițiile de incertitudine juridică cu privire la succesori și patrimoniul succesoral, precum și a divergențelor totale de conținut, va genera un act de ilegalitate din partea notarului Maria Bagrin.

Așadar, circumstanțele descrise permit instanței de recurs să conchidă că atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat eronat prevederile legii, motiv din care actele judecătorești de dispoziție emise de acestea nu pot fi menținute, iar cererea de chemare în judecată depusă de către Elena Dragoman și Mihail Lungu urmează a fi respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o decizie nouă, prin care să respingă acțiunea în contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Dragoman și Mihail Lungu.

Conform articolelor 258 alin. (3), 248 alin. (1) lit. c) și 224 alin. (1) lit. f) din

Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de notarul Maria Bagrin.

Se casează integral decizia din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 25 februarie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central și se emite o decizie nouă, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Elena Dragoman și Mihail Lungu împotriva notarului public Maria Bagrin, intervenienți accesorii Olga Lungu, Primăria orașului Căinari cu privire la anularea ordonanțelor de refuz și obligarea de a elibera certificat de moștenitor testamentar, ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Ion Guzun

Victor Burduh